

INDEX

1.- INTRODUCCIÓ.....	2
2.- SITUACIÓ GEOGRÀFICA.....	3
3.- NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS.....	4
4.- METODOLOGIA.....	12
5.- TREBALLS REALITZATS I RESULTATS OBTINGUTS.....	14
6.- CONCLUSIONS.....	19
BIBLIOGRAFIA.....	20
PLANIMETRIA.....	22
FITXES UE.....	23
INVENTARI FOTOGRÀFIC.....	24

1.- INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria fa referència als treballs arqueològics realitzats al Carrer Cardenal Casañas número 16 de Barcelona amb motiu de la realització d'una rasa per a la construcció d'un clavegueró.

Els treballs es van efectuar entre els dies 30 de gener al 6 de febrer de 2008, sota la direcció de l'arqueòloga Conxita Ferrer i Alvarez (CODEX-ARQUEOLOGIA I PATRIMONI), d'acord amb la corresponent resolució dictada pel Director General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. **(Codi 004/08).**

Els treballs han estat encarregats per l'empresa GRUMANS, promotora de l'obra i concessionària del projecte.

L'objectiu que es plantejava era determinar la presència o no de restes de tipus arqueològic que es poguessin trobar afectades pel procés de l'obra. Ja que el lloc on s'havia de realitzar la rasa es trobava en una de les zones pertanyents al *suburbium* de la ciutat romana a prop de la muralles i a poca distància de construccions d'època romana. La finca està situada a prop d'una de les vies d'entrada a la ciutat en època romana, medieval i moderna, al costat es troba l'església de Santa Maria del Pi, començada a construir en la dècada de 1320, tot i que hi ha documentada una església amb la mateixa advocació des de finals del segle X i finalment aquesta zona està situada al centre del que havia estat la Vila nova del Pi, un dels primers nuclis d'expansió de la ciutat en època medieval.

El projecte d'intervenció i la supervisió dels treballs han estat realitzats pel Servei d'Arqueologia Urbana del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

2.- SITUACIÓ GEOGRÀFICA

El lloc concret on s'ha efectuat la intervenció arqueològica correspon al número 16 del carrer Cardenal Casañas. Aquest carrer es troba delimitat per la Plaça del Pi, carrer d'en Roca, carrer del Pi i la Rambla. En concret el número 16 del carrer Cardenal Casañas correspon al que havia estat la rectoria de l'església de Santa Maria del Pi.

Les coordenades UTM són: 430980-4581688 i l'alçada sobre el nivell del mar és de 7.11 metres.

3.- NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

Notícies històriques

L'espai on s'ha realitzat la rasa es troba en una de les zones pertanyents al *suburbium* de la ciutat romana a prop de la muralles i a poca distància de construccions d'època romana; la finca està situada a prop d'una de les vies d'entrada a la ciutat en època romana. La ciutat romana coneguda com *Colònia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino*, es localitza a la zona del *Monts Taber*, pròxima a l'actual plaça de Sant Jaume, la seva fundació es data tradicionalment entre els anys 15 i 13 aC.

A l'interior de la ciutat es distribuïen els edificis públics o de govern i les grans *domus* senyorials. En canvi a la zona exterior de la muralla o suburbana trobem edificacions aïllades o *villae* rústiques de producció agrícola, activitats que no estaven permeses a l'interior de l'àrea urbana. També cal destacar que en època romana i tardoantiga els sectors perimetrals externs de la ciutat són utilitzats com zones d'enterrament o necròpolis.

Fora la muralla de ponent i fins la Rambla, al pla de la Boqueria i al voltant de la riera del Pi, hi havia abans del segle X un espai ocupat per horts. L'indret del Pi es cita sovint com a suburbi. El seu creixement va ser lent però progressiu, cosa demostrada pel fet que almenys des del darrer quart del segle XI ja era parròquia i disposava del seu propi cementiri. La població del suburbi del Pi era formada principalment per pagesos que cultivaven els horts de la plana i per artesans, així com també per persones que ratllaven la pobresa.

Concretament el número 16 del carrer Cardenal Casañas correspon al que havia estat la rectoria de l'església de Santa Maria del Pi.

Pel que respecta a l'**església de Santa Maria del Pi**, estava situada a ponent de la ciutat i ja apareix mencionada en un document de l'any 987. En aquests moments es tractava d'una capella alçada en el suburbi que creixia a ponent de la ciutat, entre la muralla i la Rambla, una zona agrària en la que hi havia sobretot horts, mencionada al suburbi de Barcelona o a extramurs de la ciutat en diversos documents. Va ser convertida en parròquia i disposava del seu cementiri al menys des del darrer quart del segle XI. L'edifici actual, que es va fer ampliant l'església anterior, es va iniciar l'any 1319, però la seva construcció fou lenta. Tot i ser una de les parròquies importants de la ciutat ja que tenia un ampli districte parroquial al que es va incorporar després el Raval, tenia entre els seus parroquials gent vinculada a l'agricultura, menestrals i força persones que ratllaven la pobresa; potser a això es deuria el fet que el nou temple no va ser consagrat fins l'any 1453.

L'església de Santa Maria del Pi constitueix una de les obres més representatives de l'arquitectura gòtica catalana, caracteritzada per una acusada horitzontalitat i una perfecta disposició de les masses resseguides per motllurats que estructuren els murs gairebé cecs i sense decoració escultòrica. Va ser construïda al llarg de tot el segle XIV (de 1306 a 1391, aproximadament), és d'una sola nau, amb set trams i absis poligonal, coberts amb volta de creueria i amb capelles laterals entre contraforts de planta quadrada. La façana principal, plana, està flanquejada per dues torres octogonals, semblants a les de Santa Maria del Mar però que restaren inacabades. El cos baix està centrat per la portada, d'estructura similar a la de Sant Lu de la catedral, amb arquivoltes en degradació i timpà. La part alta està dominada per una rosassa de dotze braços, de grans dimensions. La façana lateral i l'absis presenten un mur gairebé continu, que tanca les capelles laterals; a la part alta es veuen els contraforts, entre els quals hi ha

grans finestrals. L'accés lateral, tot i ser d'arc apuntat, segueix el model de la porta de Santa Llúcia de la Catedral de Barcelona.

No es coneix l'autor del projecte del temple però es sap que el 1360 era mestre major Guillem Martí i que el 1415 el director de les obres era Guillem Abiell. El 1443-44 ho era Francesc Bacet i el 1463 passà a ser mestre major Bartomeu Mas, responsable de la terminació, aquell mateix any, del massís campanar de planta octogonal del costat de la capçalera, començat al darrer quart del segle XIV. El mateix Bartomeu Mas construï la capella del Capítol, adossada al costat dret de l'església, entre 1468 i el 1486. També trobem documentats els mestres Pere Castelló (1497) i Pau Mateu (1508). El 1863 s'edificà l'actual cor damunt l'entrada principal.

L'església de Santa Maria del Pi fou declarat MHA el 3-6-1931 i es troba dins el Catàleg de Patrimoni Arquitectònic i Històrico-Artístic de la ciutat de Barcelona (Fitxa 591, categoria A, I).

Entre les obres d'art que conté, cal fer esment de l'altar de Sant Miquel (segle XVIII), del de la Mare de Déu dels Desamparats, amb una imatge feta per Ramon Amadeu (s. XVIII), i dels vitralls del finestral del tram de l'esquerra de la porta lateral, obra d'Antoni Viladomat. Recentment (1986), s'ha tornat a instal·lar el cadirat del cor neoclàssic, obra de l'arquitecte Josep Mas i Dordal, del darrer terç del segle XVIII, que havia estat substituït posteriorment per un cor neogòtic destruït el 1936.

Façana de l'església de
Santa Maria del Pi

Pel que fa a **la rectoria de Santa Maria del Pi** és tracta d'una construcció del segle XV, amb reformes del segles XVII i XVIII, annexa a l'església de Santa Maria del Pi. És un edifici compost per planta baixa i dos pisos, i que presenta com a elements més notables tres portals adovellats de mig punt de mides diferents, així com un seguit d'obertures en el primer pis amb brancals i llindes de pedra i motllurats. El segon pis correspon, de fet, al que foren unes golfes sota la coberta inclinada de teula que vola sobre l'embigat de fusta. Els carreus força irregulars unifiquen l'espontània composició de la façana. Diverses estances de petites dimensions i de factura també bastant moderna comuniquen aquest edifici amb el de la nova sagristia. La part posterior del solar està ocupada per un pati enjardinat, d'un extrem del qual arrenca el campanar gòtic de l'església del Pi.

Carrer Cardenal Casañas número 16, antiga Rectoria de l'església de
Santa Maria del Pi.

Intervencions anteriors.

Pel que fa intervencions realitzades en el mateix carrer Cardenal Casañas o en zones properes cal destacar:

- Les primeres notícies que tenim d'intervencions realitzades en aquest mateix carrer correspon a una intervenció que es va fer l'any 1990 en el solar ubicat entre la **Rambla de Sant Josep 88-92 i el carrer Cardenal Casañas 9**. Aquesta intervenció va ser dirigida per Núria Miró i Alaix i va ser motivada pel projecte de construcció d'un edifici intel·ligent en aquest solar. Es van realitzar un total de 14 rases donant com a resultat la documentació d'estructures i materials ceràmics datats en el segle XVII.

- L'any 1991 l'arqueòleg Joan Garcia i Targa va realitzar un seguiment de màquines motivat per la realització de dos sondejos per situar dos transformadors d'electricitat de la companyia FECSA a **la Placeta del Pi i a la Plaça Ramon Amadeu**. Les mesures i profunditat de les dues rases van ser de 5,45 X 3,10 metres i 5 metres de fondària. L'excavació va permetre documentar diferents fragments ceràmics de cronologia diversa (S. II dC, segle XIV, i entre els segles XVIII), restes òssies d'animals i restes de ferro. També es va documentar un pou mort totalment buit de materials.
- l'any 1992 es va realitzar per part de Reinald González, Gerardo Nahm i Esperança Piquer un **informe històrico-documental de la finca del carrer del pi núm. 11**.
- L'any 1993 els arqueòlegs Nuria Miró i Alaix i Artur Cebrià i Escuer amb motiu del projecte de remodelació de l'edifici situat al número **11 del Carrer del Pi**, van realitzar una excavació en la part central de la zona d'accés principal de l'edifici. Com a resultat d'aquesta intervenció es van localitzar uns sepulcres de fossa que formarien part d'una necròpolis neolítica. També es van documentar diferents estructures relacionades amb el palau i restes de ceràmica d'època romana i medieval.
- L'any 1994 en relació al PEMU dels jardins de l'església de santa Maria del Pi i cara a completar-lo amb un anàlisi i valoració històrico-artística de les diferents zones urbanes i arquitectòniques involucrades en la proposta, la Direcció del Projecte de Revisió del Catàleg i el centre d'Arqueologia de la Ciutat van emetre un **Informe sobre les construccions que envolten el jardí de l'església de Santa Maria del Pi**. En aquest informe es parla de diversos edificis que es troben al voltant del jardí de l'església de Santa Maria del Pi i que es van construir durant els segles XVII i mitjans del segle XIX.

- Amb motiu de la construcció d'un ascensor al solar número **7 de carrer del Pi**, l'any 1999, l'arqueòleg Marc Jiménez Marzo va documentar la troballa d'un pou amortitzat a partir del segon quart del segle XVI, on predominaven les restes ceràmiques d'atells domèstics. També es va documentar material ceràmic molt rodat d'època d'August i alt Imperial.
- Durant els mesos d'octubre i novembre de l'any 2002 l'arqueòloga Esther Medina Guerrero (Atics) va realitzar un seguiment arqueològic als **carrers d'en Roca 34-36 i Portaferrissa 4-16** en el qual es va documentar tan sols diversos fragments de ceràmica d'època moderna, principalment de ceràmica vidriada.
- Estudi històric i arquitectònic que es va realitzar per part de Martí Checa Artasu d'un immoble d'habitatges a la **Rambla de les Flors número 108**.
- Entre les dies 11 i 13 de setembre de l'any 2004 l'arqueòleg Lluís Juan González (Atics) va realitzar el seguiment i control dels carrers **Portaferrissa 25-25 B i del carrer del Pi, 11 i 13**. Aquest seguiment no va documentar restes de tipus arqueològic.
- Entre el 28 d'octubre i el 25 de novembre de 2004, l'arqueòloga Noemí Nebot Pich (Atics), va realitzar un seguiment arqueològic al **carrer del Pi números 6 al 12**. Durant la intervenció no es va documentar cap tipus d'estructura ni material arqueològic.
- Finalment entre els dies 3 i 14 d'octubre de 2005 l'arqueòloga Marta Santandreu Valiño (Atics) va realitzar una intervenció arqueològica al **carrer d'en Roca 26-34**. En aquesta intervenció degut a les reduïdes

dimensions i a la poca profunditat de la rasa no es va documentar cap tipus d'estructura arqueològica.

4.- METODOLOGIA

L'obra realitzada en el número 16 del carrer Cardenal Casañas va consistir en la obertura al carrer, a tocar del número 16, d'una única rasa d'uns 80 cm d'amplada, aproximadament uns 2 metres de llargada i uns 2 metres de fondària. La finalitat d'aquesta rasa era fer un clavegueró que anés des del número 16 del carrer Cardenal Casañas a la claveguera central que passa pel centre del mateix carrer.

Aquesta rasa va ser oberta manualment per dos operaris de la Unitat Operativa de Sanejament de l'Ajuntament de Barcelona, que puntualment van utilitzar el martell pneumàtic.

Operaris de la Unitat Operativa de Sanejament de l'Ajuntament de Barcelona obrint la rasa.

Els estrats que s'han trobat alhora d'obrir la rasa del clavegueró han estat enregistrats segons el mètode proposat per E. C. Harris. La rasa del clavegueró, per tal de fer més entenedora l'explicació, ha estat individualitzada amb el número 100, de forma que els nivells i estructura documentats en el seu interior han estat numerats de forma correlativa 101, 102, 103...

L'inventari de diapositives, ha estat identificat amb el codi de la intervenció-004- l'any de la intervenció- 08- i el número identificador del llistat descriptiu.

S'ha realitzat també la corresponent documentació fotogràfica i gràfica. Pel que fa a aquesta última, s'ha dut a terme la situació de la rasa i les restes aparegudes.

5.- DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS I RESULTATS OBTINGUTS

Tal com hem esmentat en l'apartat anterior, les obres corresponien a l'obertura d'una rasa per tal de fer un clavegueró. Aquest clavegueró havia de connectar el número 16 del carrer Cardenal Casañas amb la claveguera que passa pel centre del mateix carrer.

Per aquest motiu es va construir una rasa que feia aproximadament uns 80 cm d'amplada per 1,60 metres de llargada pel que fa a la seva planta a la cota de carrer, si bé aquesta va ser allargada fins a connectar amb la claveguera central i amb la sortida de la claveguera del número 16 del carrer Cardenal Casañas. Aquesta ampliació es va fer tipus túnel, amb l'objectiu de malmetre el menys possible la pavimentació del carrer.

Hem de comentar abans de procedir a la descripció dels estrats i estructures documentades en l'interior de la rasa, que donat a les característiques de l'obra, les petites dimensions de la rasa i el *modus* amb el qual es va practicar, es fa difícil establir a aquestes una cronologia i interpretació precises.

La rasa oberta s'ha anomenat, per tal de simplificar la descripció, com a rasa 100. A continuació passem a descriure tots els estrats que s'han documentat:

UE 101: Pavimentació actual del carrer, composta per rajoles de 70X40, que recolzen sobre una capa de formigó.

UE 102: Capa de formigó que oscil·la entre uns 10-20 cm de gruix dependent dels llocs, en aquesta capa recolza l'actual paviment del carrer (ue 101). Cobreix l'estrat ue 103.

UE 103: Estrat compost per terra sorrenca de color marró vermellós, que es troba tallat per gran quantitat de serveis (aigua, electricitat...). Aquest estrat no presentava cap tipus de material ceràmic i cobria l'estructura 104.

UE 104: Es tracta d'una pedra de planta rectangular i que presenta en el centre una petita escletxa vertical de 14 cm de llargada i 2 cm de gruix. Les dimensions de la pedra són de 51 cm d'amplada per 81 cm de llargada i un gruix que oscil·la entre els 4 cm en la part interior a tocar de l'escletxa i els 14 cm en la part exterior. A causa de les característiques que presenta, s'ha interpretat com a tapa d'un embornal.

En aquests moments no podem saber si aquesta pedra es trobava en el seu lloc originari o si havia estat aprofitada per construir una altra estructura. De totes formes, ens decantem per la segona hipòtesis, ja que la petita escletxa que presenta en el centre havia estat tapada amb morter, per la qual cosa la funció que en un origen tindria hauria quedat del tot inutilitzada. Aquesta tapa d'embornal recolzava sobre l'estructura de morter ue 105.

Detall de l'estructura ue 104.

Detall de l'estructura ue 104 un cop
extreta.

UE 105: Estructura de morter, sobre la qual recolzava la ue 105. Presenta unes dimensions de 96 cm de llargada, entre 55 i 76 cm d'amplada i com a mínim uns 40 cm. de potència. Degut a les característiques de l'obra no ens ha estat possible establir una interpretació ni cronologia precisa.

Detall de l'estructura de morter ue 105.

Els treballs de perforació de la rasa en aquest punt es van aturar un cop es va documentar aquesta estructura, per la qual cosa no es va haver de desmuntar l'estructura ue 105.

Per tal d'aconseguir la fondària desitjada d'uns 2 metres en el punt més proper a la claveguera, es va seguir baixant un cop passada l'estructura ue 105 fins arribar als dos metres de fondària. Aquesta fondària era la necessària per tal que el clavegueró tingués una inclinació suficient. En aquests treballs d'excavació no va ser possible documentar cap altre tipus d'estrat, ja que l'excavació d'aquest tram es va realitzar tipus túnel per tal de no tallar el carrer i malmetre el menys possible la pavimentació actual del carrer.

Un cop assolida la fondària de gairebé dos metres en el punt a tocar de la claveguera central, el desnivell entre aquest punt i la part superior de l'estructura de morter (ue 105) es va salvar amb la col·locació d'un colze de PVC.

Detall del procés de col·locació del tub.

Detall de la rasa un cop col·locat el tub.

6.- CONCLUSIONS

Un cop finalitzada la rasa per la construcció d'un clavegueró en el número 16 del carrer Cardenal Casañas, tan sols ens ha estat possible documentar el que hauria estat una tapa d'un embornal. Aquesta podria formar part d'alguna canalització vinculada a la riera que desembocava a la Rambla. A la Rambla es canalitzaven les aigües que venien de les muntanyes que coronaven el pla de la ciutat per ponent i migdia. Aquesta riera havia rebut diversos noms: Cagadell o Cogadell, Còdals o Codolell, riera d'en Malla, d'en Bonanat, d'en Ponç i d'en Pomet. La riera entrava a la ciutat, més o menys, per l'actual carrer de Balmes, i anava a parar més o menys, davant els carrers de Santa Anna i de la Canuda; per allí seguia avall fins a un punt incert on sembla que decantava i anava a sortir aproximadament entre les places actuals del duc de Medinaceli i de la Mercè. Quan la riera arribava a l'actual pla de la Boqueria es veia augmentat per les aigües de la riera del Testament dels Ases que baixava pel carrer Gran de Gracia, pel passeig d'aquest nom, pel carrer de Jesús, fins al portal dels Orbs, avui portal de l'Àngel, cap al carrer i plaça del Pi i anava a sortir al pla de la Boqueria on també feien cap les aigües de la riera d'en Prim, que seguia pel carrer de l'Hospital.

En aquests moments i a causa de les característiques de l'obra no estem en situació de poder dir si aquesta estructura correspondria a una tapa d'embornal relacionada amb la canalització d'aquesta riera. Si bé ens decantem per pensar que aquesta tapa no es trobaria en el seu lloc originari, sinó que hauria estat reaprofitada per construir un altre tipus d'estructura, que en aquests moments desconeixem. Aquesta hipòtesis vindria corroborada per dos motius. En primer lloc, perquè l'escletxa de la tapa hauria estat tapada amb morter i en segon lloc per què un cop aixecada aquesta l'estructura de morter no presentava cap orifici pel qual es pogués canalitzar l'aigua que suposadament cauria per l'escletxa de la tapa.

BIBLIOGRAFIA

A.A.V.V. (1994): Informe sobre les construccions que envolten el jardí de l'església de Santa Maria del Pi. MHCB. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

CHECA ARTASU, M. (2002): *Estudi històric i arquitectònic: immoble d'habitatges Rambla de les Flors, 108.*

GARCIA i TARGA, J. (1991): *Informe sobre control de treballs d'excavació a la Placeta del Pi i a la Plaça Ramon Amadeu.* Inèdit. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

GONZALEZ, G; NAHM, G. i PIQUET, E. (1992): *Informe històrico-documental de la finca: carrer del Pi núm. 11.*

JIMENEZ MARZO, M. (1999): *Memoria de l'excavació arqueològica d'urgència efectuada al carrer del Pi núm. 7 de Barcelona.* Inèdit. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

JUAN GONZALEZ, LL. (2004): *Memòria de la intervenció arqueològica preventiva efectuada al carrer de la Portaferrissa, 25-25B i carrer del Pi, 11-13.* Inèdit. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

MEDINA GUERRERO, E. (2002): *Memòria de la intervenció arqueològica als carrers d'en Roca 34-36 i Portaferrissa 4-16.* Inèdit. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

MIRÓ i ALAIX, N. i CEBRIÀ i ESCUER, A. (1993): *Intervenció arqueològica al carrer del Pi núm. 11 de Barcelona.* Inèdit. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

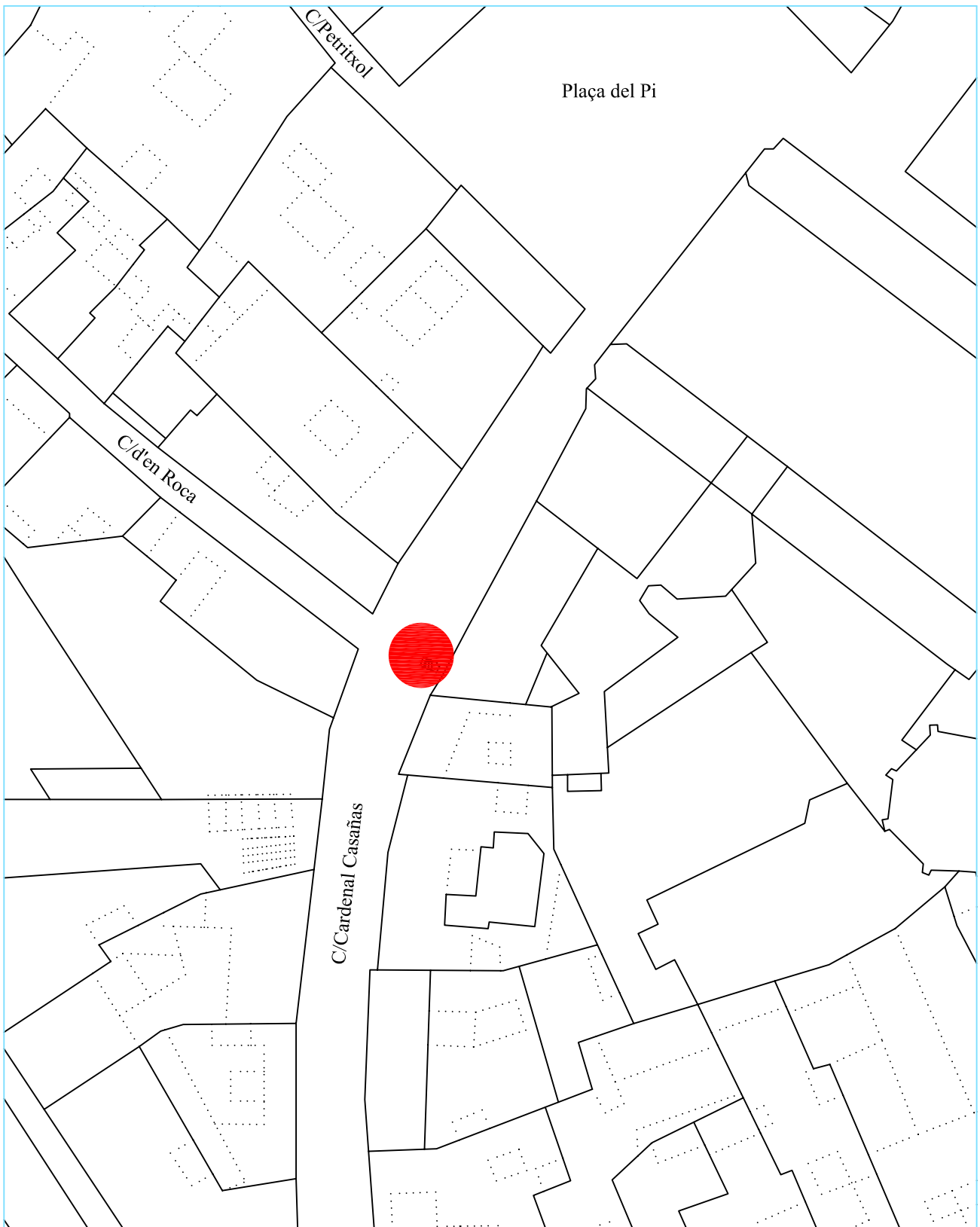
NEBOT PICH, N. (2004): *Memòria de la intervenció arqueològica al carrer del Pi 6-12*. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

PALET, J. M^a (1997): *Estudi territorial del Pla de Barcelona. Estructuració i evolució del territori entre l'època íbero-romana i l'altmedieval segles II-I aC-X-XI dC*. Estudis i Memòries d'Arqueologia de Barcelona.

SANTANDREU VALIÑO, M. (2005): *Memòria de la intervenció arqueològica preventiva realitzada al carrer d'en Roca 26-34*. Arxiu del Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

PLANIMETRIA

Núm.	Títol	UE	Escala
1	Plànol de situació en el parcel.lari de la ciutat		1/500
2	Plànol de detall de la ue 104.	104 105	1/20

CODEX
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

INTERVENCIÓ

C/Cardenal Casañas, 16
Barcelona (Barcelonès)

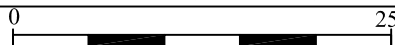
NOM DEL PLÀNOL

situació a la trama urbana

Núm.

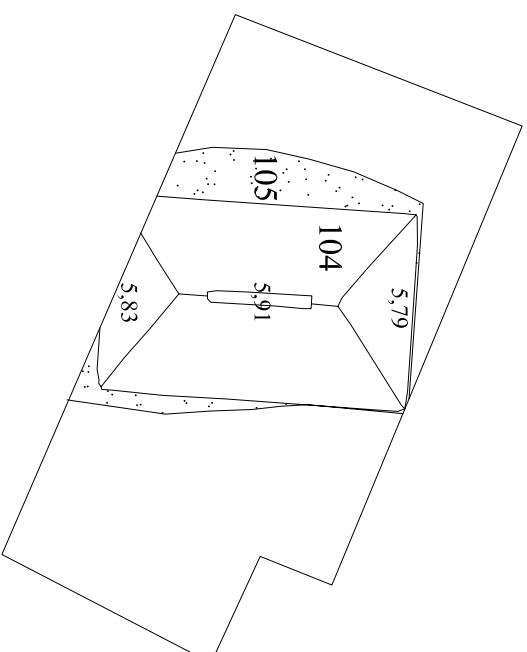
1

DIN A4 | **Escala:** 1:500

Data: febrer 2008

DIR. ARQUEOLÒGICA

Conxita Ferrer Álvarez

AUTORA

Laila Creus Gispert

DIN A4

Escala: 1:20

INTERVENCIÓ

C/Cardenal Casañas, 16
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

planta de l'estructura

Núm.

2

Data: febrer 2008

FITXES UE

Definició UE		Textura		Composició		Sector		101	
Estructura		<input type="text"/>		Geològica <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>			
		<input type="text"/>		Artificial <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Segle XX <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Paviment			
Talla a		Tallat per		Observacions		Paviment actual del carrer Cardenal Casañas.			
Es recolza en 102		Se li recolza		Afecció		Si ☐		Tipus	
Es lliura		Se li lliura		No ☐		%		<input type="text"/>	

Definició UE		Textura		Composició		Sector		102	
Estructura		<input type="text"/>		Geològica <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>			
		<input type="text"/>		Artificial <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a 103		Cobert per		Segle XX <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Preparació de paviment			
Talla a		Tallat per		Observacions		Preparació del paviment actual del carrer compost per una capa de formigó que oscil·la entre 10 i 20 cm. segons els punts.			
Es recolza en		Se li recolza 101		Afecció		Si ☐		Tipus	
Es lliura		Se li lliura		No ☐		%		<input type="text"/>	

Definició UE		Textura		Composició		Sector		103	
Estrat		Compacta <input type="text"/>		Geològica Sorra <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color Vermellós <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>			
		<input type="text"/>		Artificial pedres <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a 104		Cobert per		Indeterminat <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Farceix a		Farcit per		Interpretació					
Talla a		Tallat per		Observacions		Estrat documentat per sota de la capa de formigó que servia com a preparació del pavimnt actual del carrer. Aquest estrat es troba tallat per serveis. No ha donat material ceràmic.			
Es recolza en		Se li recolza 102		Afecció		Si ☐		Tipus	
Es lliura		Se li lliura		No ☐		%		<input type="text"/>	

Definició UE		Textura	Composició		Sector	104	
Estructura		<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
		Color	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto. Plan.	
		<input type="text"/>	Artificial	<input type="text"/>	<input type="text"/>	9	2
Relacions Físiques		Igual a		Datació	Criteri datació	10	
Cobreix a	Cobert per			indeterminat	<input type="text"/>	11	
	103					12	
Farceix a	Farcit per					13	
Talla a	Tallat per					14	
Es recolza en	Se li recolza					15	
105						16	
Es lliura	Se li lliura						
				Interpretació			
				Tapa embornal.			
				Observacions			
				Pedra de planta rectangular i que presenta en el centre una petita escletxa vertical de 14 cm de llargada i 2 cm de gruix. Les dimensions de la pedra són de 51 cm. d'amplada per 81 cm. de llargada i un gruix que oscil·la entre els 4 cm en la part interior a tocar de l'escletxa i els 14 cm en la part exterior.			
				Afecció	Si ☐	Tipus	
				No ☐	% <input type="text"/>	<input type="text"/>	

Definició UE		Textura	Composició		Sector	105	
Estructura		<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
		Color	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto. Plan.	
		Gris	Artificial	morter	<input type="text"/>	17	2
Relacions Físiques		Igual a		Datació	Criteri datació	18	
Cobreix a	Cobert per			indeterminat	<input type="text"/>	19	
	104					20	
Farceix a	Farcit per					21	
Talla a	Tallat per					22	
Es recolza en	Se li recolza						
	104						
Es lliura	Se li lliura						
				Interpretació			
				Indeterminat			
				Observacions			
				Estructura de morter on estava recolzada la tapa de l'embornal ue 104.			
				Afecció	Si ☐	Tipus	
				No ☐	% <input type="text"/>	<input type="text"/>	

INVENTARI FOTOGRÀFIC

Num.	Sector	UE
1		Vista general del número 16 del carrer Cardenal Casañas de Barcelona i concretament del lloc on es va realitzar la rasa.
2		Vista general del número 16 del carrer Cardenal Casañas de Barcelona.
3		Vista general del número 16 del carrer Cardenal Casañas de Barcelona.
4		Vista general del número 16 del carrer Cardenal Casañas de Barcelona.
5		Vista general del número 16 del carrer Cardenal Casañas de Barcelona.
6		Tasques de realització de la rasa per colocar el tub de la claveguera. Extracció amb martell pneumàtic del paviment del carrer.
7		Tasques de realització de la rasa per colocar el tub de la claveguera. Extracció amb martell pneumàtic del paviment del carrer.
8		Tasques de realització de la rasa per colocar el tub de la claveguera.
9	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera.
10	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera.
11	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera.
12	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera, un cop extreta.
13	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera, un cop extreta.
14	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera, un cop extreta.
15	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera, un cop extreta.
16	104	Detall de la pedra d'un embornal (ue 104) localitzada a l'obrir la rasa per colocar el tub de la claveguera, un cop extreta.
17	105	Detall de l'estructura de morter documentada un cop extreta la tapa de l'embornal (ue 104).
18	105	Detall de l'estructura de morter documentada un cop extreta la tapa de l'embornal (ue 104).

Num.	Sector	UE
19	105	Detall de l'estructura de morter documentada un cop extreta la tapa de l'embornal (ue 104).
20	105	Detall de l'estructura de morter documentada un cop extreta la tapa de l'embornal (ue 104).
21	105	Detall de l'estructura de morter documentada un cop extreta la tapa de l'embornal (ue 104).
22	105	Detall de l'estructura de morter documentada un cop extreta la tapa de l'embornal (ue 104).
23		Detall de la rasa moments abans de colocar el tub de 20 cm. de diàmetre que ha de connectar amb la claveguera central del carrer.
24		Detall de la rasa moments abans de colocar el tub de 20 cm. de diàmetre que ha de connectar amb la claveguera central del carrer.
25		Detall de la rasa moments abans de colocar el tub de 20 cm. de diàmetre que ha de connectar amb la claveguera central del carrer.
26		Detall de la colocació del tub.
27		Detall de la colocació del tub.
28		Detall de la rasa un cop colcat el tub de 20 cm.
29		Detall de la rasa un cop colcat el tub de 20 cm.
30		Detall de la rasa un cop colcat el tub de 20 cm.
31		Detall de la rasa un cop colcat el tub de 20 cm.
32		Detall de la rasa un cop colcat el tub de 20 cm.